

21.10.2021

Dnro 3592/152/2019

Tietosuojavaltuutetun päätös

Asia

Oikeus saada tutustua tietoihin ja tietojen toimittamista koskeva muoto

Hakijan vaatimukset perusteluineen

Hakija on 30.4.2019 pyytänyt tietosuojavaltuutettua ryhtymään toimenpiteisiin luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 15 artiklan mukaisen oikeutta saada tutustua tietoihin koskevan määräyksen antamiseksi.

Hakija on pyytänyt tietosuojavaltuutettua selvittämään, onko rekisterinpitäjällä oikeus tarjota hakijan ja rekisterinpitäjän välillä käydyn puhelun puhelutallenne vain tekstimuodossa.

Hakijalta saatu selvitys

Hakija on pyytänyt rekisterinpitäjältä rekisterinpitäjän kanssa käydyn puhelun puhelutallenteen kuultavaksi. Hakijan mukaan rekisterinpitäjä on kertonut toimittavansa tallenteen vain tekstimuodossa.

Hakija on toiminut yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Nyt kyseessä oleva puhelutallenne koskee puhelua, jossa hakija on asioinut rekisterinpitäjän kanssa yksityisenä elinkeinonharjoittajana.

Rekisterinpitäjältä saatu selvitys

Tietosuojavaltuutetun toimisto on pyytänyt rekisterinpitäjältä selvitystä 29.9.2020 päivätyllä selvityspyynnöllä. Rekisterinpitäjä on antanut selvityksensä 15.10.2020. Selvityksessä rekisterinpitäjä on kertonut muun muassa seuraavaa.

Rekisterinpitäjä on esittänyt, ettei sillä ole hakijan henkilötietoja. Rekisterinpitäjä on kertonut, ettei sen ylläpitämä yritysrekisteri ole henkilötietorekisteri eikä se säilytä, kerrää tai ylläpidä henkilötietoja.

Rekisterinpitäjä ei kertomansa mukaan lähetä tallenteita sähköpostin välityksellä tietoturvasyistä. Rekisterinpitäjä katsoo, ettei se voi olla varma suojaamattomassa yhteydessä lähetetyn viestin osalta siitä, että tallenne päättyy vain ja ainoastaan asianosaiselle.

Hakijan vastine

Tietosuojavaltuutetun toimisto on varannut hakijalle mahdollisuuden antaa vastine rekisterinpitäjän antaman selvityksen johdosta. Hakija ei ole antanut vastinetta määräpäivään 24.3.2021 mennessä.

Sovellettavasta lainsäädännöstä

Euroopan parlamentin ja neuvoston yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) on sovellettu 25.5.2018 alkaen. Säädos on asetuksena jäsenvaltioissa välittömästi sovellettavaa oikeutta. Tietosuojalain (1050/2018) 8 §:n mukaan tietosuojavaltuutettu toimii yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitettuna kansallisena valvontaviranomaisena oikeusministeriön yhteydessä.

Yleinen tietosuoja-asetus

Yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan kappaleen 14 mukaan tämän asetuksen tarjoaman suojelun olisi koskettava luonnollisia henkilöitä heidän kansalaisuudestaan ja asuinpaikastaan riippumatta, silloin kun on kyse henkilötietojen käsittelystä. Tämä asetusta ei koske oikeushenkilöiden ja erityisesti oikeushenkilön muodossa perustettujen yritysten yksilöintitietojen käsittelyä, kuten oikeushenkilön nimeä, oikeudellista muotoa ja yhteystietoja.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan 'henkilötiedoilla' tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön, jäljempänä 'rekisteröity', liittyviä tietoja; tunnistettavissa olevana pidetään luonnollista henkilöä, joka voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa erityisesti tunnistetietojen, kuten nimen, henkilötunnuksen, sijaintitiedon, verkkotunnistetietojen taikka yhden tai useamman hänelle tunnusomaisen fyysisen, fysiologisen, geneettisen, psyykkisen, taloudellisen, kulttuurillisen tai sosiaalisen tekijän perusteella.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet toimittaakseen rekisteröidylle 15 artiklan mukaiset kaikki käsittelyä koskevat tiedot tiiviisti esitetyssä, läpinäkyvässä, helposti ymmärrettävässä ja saatavilla olevassa muodossa selkeällä ja yksinkertaisella kielellä. Tiedot on toimitettava kirjallisesti tai muulla tavoin ja tapauksen mukaan sähköisessä muodossa. Jos rekisteröity sitä pyytää, tiedot voidaan antaa suullisesti edellyttäen, että rekisteröidyn henkilöllisyys on vahvistettu muulla tavoin.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklan 3 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on toimitettava jäljennös käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeudellinen kysymys

Tietosuojavaltuutettu arvioi ja ratkaisee hakijan asian edellä mainitusti yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 pohjalta. Asiassa on arvioitava

1. onko hakijalla yksityisenä elinkeinonharjoittajana yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukainen oikeus saada tutustua tietoihin puhelutallenteen osalta; ja
2. jos hakijalla on yksityisenä elinkeinonharjoittajana oikeus saada tutustua tietoihin puhelutallenteen osalta, missä muodossa rekisterinpitäjän on toimitettava tiedot, tässä tapauksessa puhelutallenne.

Mikäli rekisterinpitäjä ei ole toteuttanut hakijan oikeutta yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti, tulee tietosuojavaltuutetun arvioida, onko asiassa käytettävä yleisen tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 2 kohdan mukaisia korjaavia toimivaltuuksia.

Tietosuojavaltuutetun päätös ja perustelut

Päätös

Ei määräystä.

Hakijalla on yksityisenä elinkeinonharjoittajana yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukainen oikeus saada tutustua tietoihin puhelutallenteen osalta.

Rekisterinpitäjä on toiminut yleisen tietosuoja-asetuksen edellytysten mukaisesti toimittaessaan yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukaiset tiedot kirjallisessa muodossa.

Perustelut

Yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisesta yksityiseen elinkeinonharjoittajaan puhelutallenteen osalta

Nyt käsillä olevassa asiassa tarkastusoikeuden kohteena on ollut nimenomaisesti hakijan ja rekisterinpitäjän välillä käyty puhelutallenne. Tietosuojavaltuutettu katsoo olevan kiistatonta, että puhelutallenne sisältää yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja henkilötietoja. Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan 30.7.2010 (2094/1/09), katsonut nauhalle tallentuneen äänen henkilötiedoksi ja siten 1.1.2019 kumotun henkilötietolain (523/1999) 26 §:ssä säädetyn tarkastusoikeuden piiriin kuuluvaksi. Vastaavasti Euroopan yhteisöjen ensimmäisen asteen tuomioistuim on 11.3.2009 katsonut asiassa T-166/05, että henkilö voidaan tunnistaa äänen perusteella (kappale 39). Ääni katsotaan siten henkilötiedoksi. Yleisen tietosuoja-asetuksen voimaantulo ja soveltaminen ei ole muuttanut henkilötiedon määritelmää siten, että nauhalle tallentunutta ääntä henkilötietona tulisi arvioida toisin.

Hakija on toiminut yksityisenä elinkeinonharjoittajana, ja nyt kyseessä oleva puhelutallenne on ollut yksityisen elinkeinonharjoittajan ja rekisterinpitäjän välinen.

Euroopan unionin tuomioistuin on 9.11.2010 antamassa tuomiossa ECLI:EU:C:2010:662 (Volker und Markus Schecke GbR ja Hartmut Eifert vastaan Land Hessen, Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung, yhdistetyt asiat C-92/09 ja C-93/09) katsonut, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan (2012/C 326/02) 7 ja 8 artiklassa tunnustettu oikeus yksityiselämän suojaan henkilötietojen käsitteilyssä koskee kaikenlaisia tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä koskevia tietoja (kappale 52). Tuomiossa todettiin, että mainittu oikeus yksityiselämän suojaan koskee oikeushenkilöitä vain siltä osin, kuin luonnollinen henkilö on tunnistettavissa oikeushenkilöstä (tuomion kappale 53).

Tietosuojavaltuutettu on kumotun henkilötietolain mukaisessa päätöksessä (10.5.2011 dnro 2680/41/2010) katsonut, että osakeyhtiön edustajalla on oikeus saada puhelutallenne henkilötietolain (523/1999) 26 §:n mukaisen tarkastusoikeuden nojalla. Päätöksessään tietosuojavaltuutettu on todennut, että rekisterinpitäjän taltioimat keskustelut ovat pitäneet sisällään henkilötietoa riippumatta siitä, onko puhelinkeskustelun osapuolena ollut osakeyhtiö. Näin ollen taltioitu ääni on katsottu luonnolliseen henkilöön yhdistettävissä olevaksi, häntä koskevaksi henkilötiedoksi.

Asian ratkaisemiseksi huomioon tulee myös ottaa yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan kappale 14, jonka mukaan yleinen tietosuoja-asetus ei koske

oikeushenkilöiden ja erityisesti oikeushenkilön muodossa perustettujen yritysten yksilöintitietojen käsittelyä, kuten oikeushenkilön nimeä, oikeudellista muotoa ja yhteystietoja. Yleistä tietosuojaa-asetusta, ja sen mukaisia rekisteröidyn oikeuksia ei siten sovelleta oikeushenkilön muodossa perustettujen yritysten henkilötietojen käsittelyyn.

Tietosuojavaltuutettu kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että oikeutta saada tutustua tietoihin koskeva pyyntö on tässä tapauksessa koskenut äänitallennetta, joka pitää sisällään tunnistettavissa olevan luonnollisen henkilön henkilötietoa. Kyse ei siten ole yleisen tietosuojaa-asetuksen johdanto-osan kappaleessa 14 tarkoitetuista tiedoista. Kyseessä ei ole oikeushenkilön henkilötietojen käsittely myöskään siitä syystä, ettei yksityinen elinkeinonharjoittaja ole yleisen tietosuojaa-asetuksen johdanto-osan kappaleessa tarkoitettu oikeushenkilö¹. Tietosuojavaltuutettu katsoo nyt käsillä olevassa tapauksessa hakijalla olevan siten yleisen tietosuojaa-asetuksen 15 artiklan mukainen oikeus saada tutustua tietoihin puhelutallenteen osalta.

Tietojen toimittamista koskeva muoto

Hakija on esittänyt pyynnön saada puhelutallenne kuunneltavaksi. Rekisterinpitäjä on kertonut toimittavansa tallenteen vain kirjallisesti.

Yleisen tietosuojaa-asetuksen 15 artiklan 3 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on toimitettava jäljennös käsiteltävistä henkilötiedoista. Yleisen tietosuojaa-asetuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet toimittaakseen rekisteröidylle 15 artiklan mukaiset kaikki käsittelyä koskevat tiedot tiiviisti esitetyssä, läpinäkyvässä, helposti ymmärrettävässä ja saatavilla olevassa muodossa selkeällä ja yksinkertaisella kielellä. Tiedot on toimitettava kirjallisesti tai muulla tavoin ja tapauksen mukaan sähköisessä muodossa.

Tietosuojavaltuutettu katsoo rekisterinpitäjän velvollisuudeksi arvioida, mikä on kussakin tapauksessa asianmukainen muoto, jossa 15 artiklan mukaiset tiedot toimitetaan. Tietosuojavaltuutettu katsoo, että rekisterinpitäjällä ei ole aina velvollisuutta toimittaa tietoja alkuperäisessä muodossa, jos tiedot voidaan asianmukaisesti toimittaa myös muulla tapaa, esimerkiksi kirjallisesti. Rekisterinpitäjän on kuitenkin varmistuttava siitä, että muoto, jossa tiedot toimitetaan, on sellainen, että rekisteröity pystyy varmistumaan rekisterinpitäjän käsittelemien henkilötietojen oikeellisuudesta². Mahdollisuus toimittaa tiedot muussa kuin alkuperäisessä muodossa ei kuitenkaan tarkoita, että rekisterinpitäjä voisi muokata toimittamiaan henkilötietoja sellaiseksi, ettei rekisteröidylle toimitettavat tiedot vastaisi tietoja, joita rekisterinpitäjä käsittelee.

Joissain tapauksissa henkilötieto itsessään voi asettaa velvollisuuden toimittaa tiedot tietyssä muodossa. Kun käsiteltävä henkilötieto muodostuu esimerkiksi rekisteröidyn äänestä, rekisteröidyllä voi joissain tapauksissa olla oikeus saada tutustua nimenomaisesti ääntä koskevaan tietoon. Nyt kyseessä olevassa asiassa ei kuitenkaan ole

¹ Luonnollinen henkilö voi harjoittaa yritystoimintaa liikkeen- tai ammatinharjoittajana ilman, että yritystoiminta olisi organisoitu juridisen oikeushenkilön muotoon. Liiketoiminnan harjoittamiselle voi kuitenkin olla tarkoituksenmukaista rekisteröidä toiminimi, jota voidaan käyttää markkinoilla toimiessa. Yksityinen liike tai ammatti ei kuitenkaan ole erillinen oikeushenkilö, vaan siinä on kysymys yksittäisen henkilön, yrittäjän tai yrittäjäpuolisoiden toiminnasta. Kukkonen, Matti – Walden, Risto, Elinkeinoverolaki käytännössä. 4. uudistettu painos. Alma Talent Oy 2020, s. 31–32.

² On otettava huomioon nimenomaisesti syyt siihen, miksi rekisteröidyillä on oltava oikeus saada tutustua heistä kerättyihin henkilötietoihin. Yleisen tietosuojaa-asetuksen johdanto-osan kappaleen 63 mukaan rekisteröidyllä on oltava oikeus saada tutustua tietoihin, joita hänestä on kerätty, sekä käyttää tätä oikeutta vaivattomasti ja kohtuullisin väliajoin, *jotta hän voi pysyä perillä käsittelyn lainmukaisuudesta ja tarkistaa sen.* (korostukset asian esittelijän)

käynyt ilmi sellaisia seikkoja, joiden perusteella olisi katsottava, että tiedot tulisi toimittaa äänitallenteena. Tietosuojavaltuutettu katsoo, että oikeus saada tutustua tietoon ääntä koskevan tiedon osalta voidaan toteuttaa niin, että rekisterinpitäjä kirjoittaa auki puhelutallenteen sisällön. Tietosuojavaltuutettu kuitenkin korostaa, että aukirjoitetun litteroinnin on vastattava puhelutallenteen sisältöä, jotta rekisteröity pystyy varmistumaan siitä, että käsiteltävät henkilötiedot ovat lainmukaisia.

Lopuksi tietosuojavaltuutettu toteaa, että rekisterinpitäjä voi halutessaan myös tarjota rekisteröidyille tallenteen kuuntelumahdollisuuden esimerkiksi puhelimitse tai paikan päällä rekisterinpitäjän toimipisteessä. Puhelutallenteen kuuntelumahdollisuus esimerkiksi rekisterinpitäjän toimipisteessä ei kuitenkaan vastaa yleisen tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 1 kohdan ja 15 artiklan 3 kohdan mukaista muotoa, jossa tiedot toimitetaan, minkä takia kuuntelumahdollisuus ei saa olla ainoa muoto, jossa oikeus toteutetaan.

Sovelletut lainkohdat

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (2016/679) 4 artikla 1 kohta, 12 artikla 1 kohta, 15 artikla 3 kohta

Muutoksenhaku

Tietosuojalain (1050/2018) 25 §:n mukaan tähän päätökseen voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen noudattaen mitä laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään.

Tiedoksianto

Päätös annetaan tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti postitse saantitodistusta vastaan.

Tietosuojavaltuutetun ohjaus

Rekisterinpitäjä on selvityksessään kertonut, ettei sen ylläpitämä yritysrekisteri ole henkilötietorekisteri eikä se säilytä, kerää tai ylläpidä henkilötietoja.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan henkilötiedolla tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja. Henkilötietoja ovat esimerkiksi henkilön ääni, nimi ja puhelinnumero. Henkilötietojen käsittelyllä puolestaan tarkoitetaan saman artiklan 2 kohdan mukaan toimintoa tai toimintoja, joita kohdistetaan henkilötietoihin tai henkilötietoja sisältäviin tietojoukkoihin joko automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen tai manuaalisesti, kuten tietojen keräämistä, tallentamista ja käyttöä.

Mikäli rekisterinpitäjä käsittelee rekisteröityjen henkilötietoja, esimerkiksi puhelinnumeroa tarjotakseen rekisteröidyille palveluitaan, käsittelee rekisterinpitäjä henkilötietoja. Mikäli rekisterinpitäjä tallentaa rekisteröityjen kanssa käydyt puhelinkeskustelut, ja säilyttää niitä erikseen määritellyn ajan, käsittelee rekisterinpitäjä rekisteröidyn henkilötietoja. Siten olennaista ei ole se, pitääkö rekisterinpitäjä henkilötiedoista erillistä rekisteriä.

Lisäksi tietosuojavaltuutettu toteaa tässä yhteydessä, että rekisterinpitäjällä on henkilötietoja käsitellessään velvollisuus noudattaa yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia säännöksiä. Tietosuojavaltuutetulla on yleisen tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 2 kohdan i alakohdan mukaan toimivalta määrätä 83 artiklan nojalla hallinnollinen seuraamusmaksu mikäli rekisterinpitäjä rikkoo yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia säännöksiä.

Tähän tietosuojavaltuutetun ohjaukseen ei voi hakea valittamalla muutosta.